

مکانیک هوافضا/ سال ۱۴۰۱/ دوره ۱۸/ شماره ۳/ صفحه ۴۱–۵۲

DOR: 20.1001.1.26455323.1401.18.3.4.6

مدلسازي تحليلي تغييرشكل ورق مثلثي تحت انفجار مخلوط كازها

مجتبی حقگو⁰⁽⁾، هاشم بابایی¹®*، توحید میرزابابای مستوفی[®]

^۱دانشجوی دکتری، دانشکده مهندسی مکانیک، دانشگاه گیلان، رشت، ایران ^۲دانشیار، دانشکده مهندسی مکانیک، دانشگاه گیلان، رشت، ایران ^۳استادیار، دانشکده مهندسی مکانیک، دانشگاه ایوانکی، ایوانکی، ایران

چکیدہ گرافیکی

چکیدہ

پاسخ ورق فولادی نازک با بارگذاری انفجاری مخلوط گازها توسط روش تحلیلی برای یافتن جابجایی مرکز ورق گیردار شده در قابهای مثلثی بررسی میشود. پروفایلهای تغییرشکل ورقها با ضخامتهای مختلف گیردار شده بر قاب مثلثی تحتفشارهای پیشانفجار مختلف بررسی میشود که نشاندهندهی تغییرشکل پلاستیک بزرگ با بیشترین تغییرشکل در مرکز جرم مثلث است. با اقتباس روش انرژی که پیشتر برای ورقهای دایرهای بسط دادهشده بود و استفاده از شرایط جدید مسئله، محدودههای جابجایی مرکز جرم ورق مثلثی به دست میآیند. همچنین، برخی پارامترهای مهم، شامل ضخامت ورق و استحکام تسلیم می آیند. همچنین، برخی پارامترهای مهم، شامل ضخامت ورق و استحکام تسلیم میشوند. نتایج مطالعات تحلیلی نشان از یک تطابق قابلقبول در مقایسه با آزمایشها دارد و نشاندهندهی کاهش یافتن جابجایی مرکز جرم با افزایش ضخامت ورق و در نظرگیری نرخ کرنش است. روش انرژی بهعنوان یک ابزار سودمند مبین کاهش جابجایی نقطه مرکز با اندازه کوچکتر سطح بدون پوشش سودمند مبین کاهش جابجایی نقطه مرکز با اندازه کوچکتر سطح بدون پوشش

برجستهها

- کاهش یافتن جابجایی مرکز جرم با افزایش ضخامت ورق
- افزایش تغییرشکل ورق با افزایش سطح بدون پوشش
- تطابق قابلقبول پیشبینی روش انرژی با دادههای تجربی

مشخصات مقاله

تاريخچه مقاله:
نوع مقاله: علمی پژوهشی
دریافت: ۱/۱۶ ۱/۰ ۱۴۰
بازنگری: ۱۴۰۱/۰۲/۰۳
پذیرش: ۱۴۰۱/۰۲/۱۸
ارائه برخط: ۱۴۰۱/۰۴/۰۷
*نویسنده مسئول:
ghbabaei@guilan.ac.ir
كليدواژهها:
ورق مثلثى
انفجار گازی
مدلسازی تحلیلی
روش انرژی

* حقوق مؤلفین به نویسندگان و حقوق ناشر به انتشارات دانشگاه جامع امام حسین (ع) داده شده است. این مقاله تحت لیسانس آفرینندگی مردمی (License Commons) Creative) در دسترس شما قرار گرفته است. برای جزئیات این لیسانس، از آدرس https://maj.ihu.ac.ir دیدن فرمائید.

۱– مقدمه

ورقها بهعنوان سازههای کاربردی در مهندسی استفاده می شوند. مسئله ضربه وارد بر ورق یکی از مسائل روزمره است. وقتى ضربه به ورق وارد مىشود، موجهاى انتقالى سهبعدی ابتدا بر سطح ورق وارد می شوند و سپس به درون ورق نفوذ می کنند [۱]. تغییر شکل های بزرگ می تواند موجب افزایش تنشهای ورق فراتر از مرزهای الاستیک شود که موجب تغییر شکل پلاستیک مؤثر در سازه می شود [۲]. مهندسان سازه، وقوع تغییرشکلهای پلاستیک را برای ورق قابل قبول مىدانند مادامى كه قابليت به كار گيرى ورق از بين نرود. بااینوجود مهندسان سازه، با چالش محاسبه درست يروفايل تغيير شكل و الگوى تنش سازه مواجه هستند [۳]؛ بنابراین یکی از هدفهای این مطالعه فراهم کردن محاسبات كاربردى باقابليت تحليل پروفايل تغيير شكل ورق است. يك سازه ورقی شکل با جذب مقدار زیادی از نیروی منتقل شده، درصد کمی از انرژی انتقالی را به صورت نیروی اضافی باقی می گذارد. بهره بردن از یک هندسه مناسب موجب هر چه كمتر شدن بارهای اضافه باقیمانده می شود. این كار با انتقال بخش قابل توجهى از نيروى منتقل شده به نقاط معینی از ورق، دستیافتنی است.

شکل دهی یک قطعه با دادن یک سرعت اولیه به آن امکان پذیر است. این سرعت اولیه توسط ایمپالس اعمالی به سطح ورق به دست میآید. اظهارنظر در مورد تغییر سرعت یک سازه براثر ضربهی واردشده به آن با استفاده از قانون دوم نیوتن امکان پذیر است.

یک سازه به شکل ورق براثر موج انفجاری دچار تغییرشکل پلاستیک میشود. موج انفجاری لازم برای بردن ماده به فاز پلاستیک باید بزرگتر از استحکام ماده باشد. برای یک ورق گیردار، پروفایل تغییرشکل باید مشابه پروفایل نیرو باشد. تأثیر ابعاد و شکل قید بر نحوه تغییرشکل ورق غیرقابلانکار است. استفاده از هندسه متفاوتی مانند مثلث برای قید در راستای ساخت سقف ماشینهای آواربرداری برای انتقال مؤثر آوارهای بهجامانده بر سقف ماشین اهمیت دارد.

شکل پذیری محتمل و تغییر شکل بزرگ یک ورق فلزی درنتیجه انفجار مخلوط گازها در یک فضای محدود با در

نظر گرفتن پدیده کنش قوی بین موج و سازه، توجه زیادی را به خود جلب كرده است [۴]. توزيع فضايي امواج انفجار که بر روی ساختار عمل میکنند و پیشبینی درست تغییر شکل ساختار، مسائل اساسی در این مورد هستند، زیرا انرژی انفجار از طریق انحراف و اعوجاج ساختار جذب می شود [۵]. هوندا و سوزوکی [۶] چندین آزمایش تجربی را برای شکل دادن صفحات فلزی با استفاده از دستگاه انفجار گاز انجام دادند. آنها از روشهای کشش آزاد و شکلدهی برشی برای تولید یک ماهیتابه تخت و یک پنل دکوراسیون استفاده کردند. آنها همچنین مقادیر تغییر حداکثر فشار در مرکز نمونه و در مرکز انفجار را نشان دادند که به ترتیب در محدوده ۲۰۰-۶۵۰ مگا پاسکال و ۲۲-۳۷ گیگا پاسکال جابهجا شدند. آنها مزیت صفحات فولادی و آلومینیومی شکل گرفته خود را با صفحات تولیدشده از روش خمش مقایسه کردند و نتیجه گرفتند که فرآیند با سرعت زیاد مى تواند صفحات را بدون آسيب رساندن به سطوح پوشش هر دو طرف صفحه شکل دهد. بابایی و همکاران [۷] بررسی تجربی و مدلسازی تحلیلی شکلدهی ورق دایرهای با استفاده از انفجار مخلوط گازی را انجام دادند. آنها انرژی تغییر شکل ورقها را با اندازه گیری فشار انفجار محفظه بعد از انفجار محاسبه کردند. آنها این انرژی را برابر انرژی کرنشی تغییر شکل گرفتند. مستوفی و همکاران [۸] مجموعهای از آزمایشها را بر روی آلیاژ آلومینیوم و صفحات فولاد نرم با انواع ضخامت انجام دادند تا اثرات فشارهای پیشانفجار استيلن-اكسيژن بر تغييرشكل پلاستيكي عرضي صفحات مستطيلي كاملاً گيردار تحت بارگذاري انفجار مخلوط گازي را بررسي كنند. آنها يك تابع بسل مرتبه صفر از نوع اول در هر دو جهت محورها را بر اساس روش انرژی برای برآورد تغییر شکل دائمی صفحه در نظر گرفتند. آن ها از یک مدل کوپر-سیمونز برای در نظر گرفتن حساسیت نرخ کرنش مواد در مدل استفاده کردند. این امر نیازمند یک بینش کامل نسبت به فیزیک واقعی در گیر در این مورد هم برای انفجار و هم برای اعوجاج ساختاری است. پس از برخورد ضربه، سطح تماس بهعنوان بخشی از مسئله به شکل محدب درمیآید. با توجه به موارد گفتهشده، بررسی پاسخ پلاستیک ديناميكي سازههاي مختلف مثل ورقها توسط مطالعات

تجربی و تحلیلی از اهمیت زیادی برخوردار است. خمش یکی از مهمترین مسائل مهندسی مرتبط با ورقها است. وقتی به یک ورق در جهت ضخامت نیرویی وارد می شود، درصورتی که تغییر شکل کمتر از ۲۰ درصد ضخامت ورق باشد، تغییر شکل کوچک فرض می شود. با افزایش تغییر شکل تا بیش از ۳۰٪ ضخامت ورق، تغییر شکل با کرنش سطح میانی همراه است.

هدف این مطالعه ارائه یک مدل کارا برای بررسی دینامیک تغییرشکل پلاستیک ورق سهگوش براثر بارگذاری انفجاری مخلوط گازی است. ضربه ناشی از انفجار بسیار سریع تر از زمان موردنیاز ورق برای رسیدن به بیشینه جابجاییاش منتقل میشود. این فرض منجر به تحلیلهای جالبی از تأثیرگذاری فشار محفظه قبل از انفجار بر شکل گیری ورق میشود. یک مدل تحلیلی برای بررسی رفتار دینامیکی ورق براثر انتشار موجهای ناشی از انفجار شامل اندازه گیری براثر انتشار موجهای ناشی از انفجار شامل اندازه گیری مدل تحلیلی بررسی تأثیرگذاری برخی از پارامترها مانند خواص مکانیکی، هندسه و حساسیت به نرخ کرنش ورق بر جابجایی مرکز جرم ورق است.

۲- آزمایش تجربی

آزمایش در محیط بسته آزمایشگاه و با تعبیه محفظه احتراق مجهز به سیستم جرقهزنی خودکار و سوراخهای ورود و خروج گاز انجام میشود. سایر متعلقات آزمایش شامل لوله رابط استوانهای و قاب مثلثیاند. قاب مثلثی یک فضای مثلثی به عمق ۵۰ میلیمتر دارد که از یک سمت به لوله رابط متصل به محفظه احتراق جوش شده و از طرف دیگر ورق را توسط قالب مثلثی انتهایی میفشارد. شکل ۱ نشان-دهنده اجزای مختلف آزمایش است.

نمونهها از فولاد کم کربن St12 و با ضخامتهای مختلف ۱، ۲ و ۳ میلیمتر انتخاب شدند. ورقهای مثلثی کوچک باقاعده ۱۶۰ میلیمتر و ارتفاع ۱۱۰ میلیمتر از ورقهای مستطیلی به ابعاد ۲۵۰ در ۲۰۰ میلیمتر مربع ساخته می-شوند. ورقهای مثلثی بزرگ باقاعده ۳۰۰ و ارتفاع ۲۶۰ میلیمتر از ورقهای مستطیلی برش خورده به ابعاد ۴۰۰ در ۴۰۰ میلیمتر مربع ساخته میشوند.

شکل (۱): پیکربندی اجزای آزمایش تجربی

۳- مدلسازی تحلیلی

تحلیل الاستیک ورقها برای بررسی ورقهایی با شکلها، شرایط مرزی و بارگذاریهای مختلف تاکنون استفادهشدهاند. روشهای حل تحلیلی الاستیک به معادلات دیفرانسیل ختم میشوند. حل این معادلات دیفرانسیل با در نظرگیری میشوند. حل این معادلات دیفرانسیل با در نظرگیری میشوند. حل این معادلات دیفرانسیل با در نظرگیری یک نوع خاصی از بارگذاری میشود. با داشتن توزیع تنش، دستیابی به کرنش با بهره بردن از معادلات ساختاری الاستیک امکان پذیر است.

اهمیت استفاده از روش تحلیلی پلاستیک بهجای روشهای الاستیک رایج برای بررسی ورقها چندین دهه است که ذهن محققین را به خود مشغول کرده است [۹]. باوجوداینکه تحلیل سازه با استفاده از روشهای الاستیک، نتایج خوبی را برای تغییرشکلها و تنشهای تولیدشده ایجاد می کند، فاقد تشخیص ظرفیت تحمل نیرو توسط سازه ایجاد می کند، فاقد تشخیص ظرفیت تحمل نیرو توسط سازه دیگر معتبر نیست. در بسیاری از موارد، یک طراحی الاستیک بسیار محافظه کارانه است. در بعضی موارد، مانند کاربردهای هوافضایی، تئوری بیشاز حد محافظه کارانه نتایج غیر ایمن و نادرستی می دهد.

بنابراین ضروری است که رفتار پلاستیک ورقها بررسی شود. هدف اعمال تئوری پلاستیسیته برای تعیین کرنش پلاستیک کل به صورتی تابعی از نیروهای اعمالی است [۱۰]. با معرفی رابطه تنش-کرنش پلاستیک صلب ایدهآل، روابط ریاضی تئوری پلاستیسیته ساده میشوند. تئوری ریاضی پلاستیسیته ورقها بسیار پیچیدهتر از تئوری الاستیسیته ورقها است. مهمترین سختی در انتگرالگیری

از معادلات دیفرانسیل منتجه نهفته است. اینها موجب بهکارگیری روشهای عددی متعدد در تحلیل ورقها شدهاند [۷].

معمولاً ترکیبی از تنشهای چندبعدی موجب وارد شدن ماده به فاز پلاستیک میشود و تسلیم یک ماده وابسته به شرایط کلی تنش نقطهی موردنظر شامل ۹ مؤلفهی تنش است. با توجه به اینکه، تابع تسلیم مشخص کنندهی محدوده الاستیک یک ماده است، ایزوتروپیک بودن ماده موجب معتبر بودن تابع تنش حتی باوجود دوران محورهای کارتزین است. همچنین در محدوده یپلاستیک یک ماده تراکمناپذیر فرض میشود. در این تحقیق معیار فون میسز با توجه به سادگی و کاربردی بودن به عنوان معیار تسلیم استفاده می شود.

با توجه به موارد فوق، یکی از روشهای ساده و در حین حال با دقت برای پیش بینی تغییر شکل دائمی سازهها به کار بردن روش انرژی است. در این روش، انرژی ورودی به سازه از طرف بارهای اعمالی با کار پلاستیک انجام شده طی فرآیند تغییر شکل ورق معادل قرار داده می شوند [۱۱]. موفقیت این روش بستگی به تخمین معقول از حالتهای اولیه تغییر شکل طی تغییر شکل های بزرگ پلاستیک دارد. این تقریب سازی برای سازه های پیچیده با بارگذاری دلخواه کمی مشکل است.

تغییرشکل ورق مثلثی با فرض رفتار پلاستیک کاملاً صلب برای ماده سازنده و در نظرگیری شرایط تسلیم فونمیسز و حل معادلات دیفرانسیل غشایی به دست میآید. روش تحلیلی به دست آوردن پروفایل تغییرشکل عرضی ورق سهگوش بر اساس روش انرژی است. برای استفاده از این تئوری فرضهای زیر انجام می شود [17]:

- ۱) در تغییرشکل بزرگ ورقها براثر بارگذاری ضربهای، اتلاف انرژی درونی براثر نیروهای غشایی اتفاق میافتد.
- ۲) با مقایسه کل کار انجامشده باانرژی الاستیک، صرفنظر کردن از کرنشهای الاستیک در تحلیلهای تئوری امکان پذیر است.
- ۳) برای محاسبه تنش تسلیم دینامیکی، معادله
 ۳) ساختاری کوپر-سیمونز استفاده می شود.

- ۴) ضرایب ماده در معادله ساختاری کوپر-سیمونز ثابت در نظر گرفته می شوند.
 - ۵) شکل توزیع نیرو در سطح ورق یکنواخت است.
 - ۶) ورق همسانگرد است.

یک تابع به صورت انرژی پتانسیل کل یک جسم تعریف می شود. انرژی پتانسیل کل Π شامل انرژی کرنشی U و انرژی پتانسیل نیروهای خارجی Ω است. انرژی پتانسیل مبین انرژی پتانسیل نیروهای خارجی Ω است. انرژی کل مبین تعییر انرژی نیروهای داخلی و خارجی در حین تغییر شکل از شکل اولیه به شکل نهایی است. انرژی پتانسیل یک جسم تعریف شکل اولیه به شکل نهایی است. انرژی کرانشی کرنشی توسط کار انجام شده توسط نیروهای داخلی و خارجی تعریف تعییر شکل تعییر شکل از می می شود. پتانسیل می و خارجی تعریف می توسط کار انجام شده توسط نیروهای داخلی و خارجی تعریف می شود. پتانسیل نیروهای داخلی انرژی کرنشی تعییر شکل معادل کار نیروهای داخلی انرژی کرنشی مقداری مثبت را اختیار می کند. انرژی کرنشی ذخیره شده بیان می شود.

 $dU = \sigma_x d\varepsilon_x + \sigma_y d\varepsilon_y + \tau_{xy} d\gamma_{xy} + \tau_{yx} d\gamma_{yx}$ (1)

محاسبه حداکثر جابجایی صفحه مثلثی در مرکز جرم صفحه با استفاده از یک روش مدلسازی تحلیلی انجام میشود. به دلیل سرعت زیاد انتشار موج شوک منعکسشده بر سطح صفحه مثلثی، میتوان فرض کرد که کل ناحیه صفحه همزمان با همان سرعت شروع به حرکت میکند. لبههای محکم، مانع حرکت صفحه بهصورت یک بدنه صلب میشوند. تغییرشکل با تابع شکل معادله (۲) توضیح داده میشود. این معادله معرف شکل مثلثی با گوشههای گرد است. شرایط مرزی یک ورق مثلثی که مربوط به صفر شدن جابجاییها در اضلاع مثلث و بیشینه جابجایی در مرکز جرم مثلث است توسط این تابع بیان میشود.

$$W = w_0 \left(1 - \left(\frac{r}{R} \cos(\alpha \gamma) \right)^{\beta} \right)$$
 (7)

در اینجا w_0 جابجایی مرکز جرم و R شعاع دایره محاط شده است. با در نظر گرفتن $\theta = \alpha \gamma$ که در آن تغییرات از یک به صفر، گرد بودن گوشهها را تعیین میکنند، مقدار نهایی $\alpha = 1$ شکل مثلث متساویالاضلاع بدون گوشه گرد و $\alpha = 0.1$ یک شکل دایرهای را نشان میدهد. شکل مثلث

متساویالاضلاع با $\alpha = 1$ در شکل ۲ نشان داده است. مطالعات تحليلي قبلي بهطورمعمول بر اساس پيشبيني انحراف یک نقطه بودند. پروفایلهای خیز سهبعدی صفحات مثلثی با مقادیر مختلف در شکل ۳ نشان دادهشده است.

شکل (۲): مثلث متساوی الاضلاع تصویر شده با روش

متساوىالاضلاع

این شکل تفاوت بین صفحات با مقادیر مختلف α را نشان مىدهد كه با افزايش α ورق به فرم مثلث متساوىالاضلاع با گوشههای تیز درمیآید. تابع شکل ذکرشده برای پروفایل خیز صفحات مثلثی شکل برای به دست آوردن مؤلفههای کرنش استفاده می شود. مؤلفههای کرنش صفحه مدور در مختصات استوانه ای را می توان به گونه ای که در معادلات (۳) نشان دادهشده است، نوشت.

$$\varepsilon_{r} = -z \frac{\partial^{2} w}{\partial r^{2}} + \frac{1}{2} \left(\frac{\partial w}{\partial r} \right)^{2}$$

$$\varepsilon_{\theta} = -z \left(\frac{1}{r} \frac{\partial w}{\partial r} + \frac{1}{r^{2}} \cdot \frac{\partial^{2} w}{\partial \theta^{2}} \right) + \frac{1}{2} \left(\frac{\partial w}{\partial \theta} \right)^{2}$$

$$\varepsilon_{r\theta} = -z \left(-\frac{2}{r^{2}} \frac{\partial w}{\partial \theta} + \frac{2}{r} \frac{\partial^{2} w}{\partial r \partial \theta} \right) + \left(\frac{\partial w}{\partial r} \right) \left(\frac{\partial w}{\partial \theta} \right)$$
(7)

با توجه به معادله (۲)، کرنشها می توانند با محاسبه تابع

$$\begin{split} \hat{\kappa}_{r} &= -z(-\frac{rw_{0}}{R^{2}}\cos^{2}\theta) + \frac{1}{2}(\frac{4r^{2}w_{0}^{2}}{R^{4}}\cos^{4}\theta) \\ \hat{\kappa}_{\theta} &= -z(-\frac{2w_{0}}{R^{2}}\cos^{2}\theta + \frac{2w_{0}}{R^{2}}\cos2\theta) + \dots \\ \frac{1}{2}(\frac{r^{4}w_{0}^{2}}{R^{4}}\sin^{2}2\theta) & (\texttt{f}) \\ 2\hat{\kappa}_{r\theta} &= -z(-\frac{2w_{0}}{R^{2}}\sin2\theta + \frac{4w_{0}}{R^{2}}\sin2\theta) + \dots \\ (-\frac{2r^{3}w_{0}}{R^{4}}\cos^{2}\theta\sin2\theta) \end{split}$$

شکل ۴ نشاندهندهی یکششم از مثلث متساویالاضلاع است که مثلثی قائمالزاویه به رأس ۶۰ درجه و ارتفاعی که با افزایش شعاع تغییر میکند. مجموع انتگرال گیریها بر این شش بخش به مقدار انتگرال در کل مثلث میانجامد.

شكل (۴): يكششم از مثلث متساوى الاضلاع

با توجه به شکل **۴** و انتگرال گیری برای نصف ضخامت ورق مثلثی، انرژی کرنشی ورق میتواند توسط رابطه (۵) استخراج شود. استفاده از ضریب ۱۲ به خاطر انتگرال گیری از نصف ضخامت یکششم ورق مثلثی است.

$$V = 12\sigma_d \int_0^{\frac{h}{2}} \int_0^{\frac{\pi}{3}} \int_0^{\frac{\pi}{3}} \int_0^{\frac{\kappa}{\cos\theta}} (\sigma_r \varepsilon_r + \sigma_\theta \varepsilon_\theta + 2\tau_{r\theta} \gamma_{r\theta}) r dr d\theta dz \qquad (\Delta)$$

$$(\Delta)$$

$$(\Delta)$$

اساس این تقسیمات انجام میشود. نتایج انتگرالگیری در این شش بخش مشابه جمع میشوند تا انتگرال را در کل ناحیه مثلثی به دست آورند.

تنش های نرمال سریعتر از تنش های برشی در تغییر شکل ورق نقش دارند. هم چنین تسلیم به خاطر تنش های نرمال و برشی میتواند در لحظه های مختلفی رخ دهد. با در نظر گیری رفتار ایزوتروپیک ورق و به کار گیری قانون جریان فر معیار تسلیم ترسکا میتوان پیش بینی کرد که $\sigma_x = \sigma_x$ و معیار تسلیم ترسکا میتوان پیش بینی کرد که $\tau_{xy} = \tau_{xy}$ رابطه (۶) بین تنش ها به دست میآید.

$$\sigma_r = \sigma_\theta = \sqrt{3}\tau_{r\theta} = \sigma_d \tag{9}$$

که $\sigma_{\rm d}$ تنش جریانی دینامیکی متوسط فرض شده است. بنابراین انرژی کرنشی میتواند توسط رابطه (۷) نوشته شود. $V = 12\sigma_d \int_0^{\frac{R}{2}} \int_0^{\frac{R}{2}} \sigma_0^{0} \left(\varepsilon_r + \varepsilon_{\theta} + \frac{2}{\sqrt{3}} \varepsilon_{r\theta} \right) r dr d\theta dz$ (۷) که R شعاع دایره محاطی در مثلث متساوی الاضلاع است. با که R شعاع دایره محاطی در مثلث متساوی الاضلاع است. با جایگذاری ε_r ، $\sigma_{\rm d} = \sigma_r$ از معادله (۳) در معادله (۷) و انتگرال گیری نسبت به r و θ و z با اعمال محدوده های انتگرال گیری به انرژی کرنشی میرسیم.

$$V = 12\sigma_d \int_0^{\frac{h}{2}} \left(\frac{2\sqrt{3}zw_0 - \frac{4}{\sqrt{3}}zw_0 \ln(2) + \dots}{\frac{\pi}{4}w_0^2 + \frac{9\sqrt{3}}{16}w_0^2 R^2 - \frac{9}{7\sqrt{3}}w_0^2 R} \right) dz \qquad (A)$$

استحکام تسلیم دینامیکی مرتبط با کرنش موضعی است و رابطه بینشان بهصورت خاصیت درونی مواد بهصورت تجربی محاسبه میشود. رابطه ساختاری کوپر-سیمونز میتواند برای محاسبه تنش تسلیم دینامیکی با لحاظ حساسیت به نرخ کرنش ورق توسط رابطه (۹) توضیح داده شود.

$$\sigma_d = \sigma_Y \left(1 + \left(\frac{\dot{\varepsilon}}{D}\right)^{\frac{1}{q}} \right)$$
(9)

که D و p ثابتهای ماده هستند و این مقادیر برای فولاد نرم به ترتیب ۴۰/۴ و ۵ اند. نمادهای σ_Y و غبه ترتیب تنش تسلیم شبه استاتیکی و نرخ کرنش متوسط هستند. با در نظرگیری معادله (۸) و فاکتورگیری ضرایب w_0 و w_0^2 بهصورت A وB، معادله (۱۰) به دست میآید.

$$V = 12.\sigma_{y} \left(1 + \left(\frac{\dot{\varepsilon}_{m}}{D}\right)^{\frac{1}{q}} \right) \left(Aw_{0} + Bw_{0}^{2} \right)$$
 (1.1)

معادل آن در سیستم آحاد دیگر در نرخ کرنش توسط رابطه (۱۱) به دست میآید. این رابطه پیشتر برای ورق دایرهای استفادهشده بود [۱۰] و با توجه به اینکه تابع شکل ورق مثلثی شامل تغییر از هندسه دایره به هندسه مثلث با تغییر یک ضریب است، استفاده از این رابطه توجیه پذیر است.

$$\dot{\varepsilon}_m = \frac{w_0 I}{3\sqrt{2}R^2 m} \tag{11}$$

که m جرم بخش بدون پوشش ورق و / هم مقدار ضربه است. با جایگزینی نرخ کرنش در معادله (۱۰) معادله (۱۲) به دست می آید.

$$V = \left(12\sigma_y + 12\sigma_y \left(\frac{I}{3\sqrt{2}R^2 Dm}\right)^{\frac{1}{q}} w_0^{\frac{1}{q}}\right) \times \dots$$
(17)

 $\left(Aw_0 + Bw_0^2\right)$

که مرتبط با تئوری ورق نازک کلاسیک، تابع انرژی کل ورق توسط رابطه (۱۳) نوشته میشود.

 $\Pi = V - \Omega \tag{17}$

که Ω کار انجامشده توسط نیرو پخششده عرضی است که توسط رابطه (۱۴) به دست میآید.

$$\Omega = -6 \int_{0}^{\theta} \int_{0}^{\frac{R}{\cos\theta}} p(r,\theta) w(r,\theta) r d\theta dr \tag{14}$$

مرتبط با جایگزینی تابع شکل و نیرو پخششده در معادله (۱۴)، معادله (۱۵) به دست می آید.

$$\Omega = -6 \int_{0}^{\frac{\pi}{3}} \int_{0}^{\frac{R}{\cos\theta}} P_0 w_0 \left(1 - \left(\frac{r}{R} \cos\theta\right)^{\beta} \right) r dr d\theta \qquad (1\Delta)$$

با در نظرگیری β = 3 و انتگرالگیری نسبت به r و جایگزینی حدها به معادله (۱۶) میرسیم.

$$\Omega = -6P_0 w_0 \int_0^{\frac{\pi}{3}} \left(\frac{R^2}{4\cos^2\theta}\right) = -\frac{3\sqrt{3}}{2}P_0 R^2 w_0 \qquad (18)$$

بعد از فاکتور گیری ضرایب w_0 با عنوان C و جایگزینی Ω از معادله (۱۶) و V از معادله (۱۲) میرسیم که w_0 جابجایی مرکز جرم مثلث است.

$$\begin{pmatrix} (12A\sigma_{y} - C)w_{0} + 12B\sigma_{y}w_{0}^{2} + ... \\ 12A\left(\frac{I}{3\sqrt{2}R^{2}Dm}\right)^{\frac{1}{q}}\sigma_{y}w_{0}^{1+\frac{1}{q}} + ... \\ 12B\left(\frac{I}{3\sqrt{2}R^{2}Dm}\right)^{\frac{1}{q}}\sigma_{y}w_{0}^{2+\frac{1}{q}} \end{pmatrix} = 0$$
(1Y)

این معادله بهعنوان نتیجه تئوری تعییرشکل پلاستیسیته به تغییرشکل مرکز جرم ورق مثلثی میانجامد.

۴– نتایج و بحث

پروفایل تغییرشکل صفحه مثلثی در روش مدلسازی تحلیلی و صفحه مثلثی تغییر شکل یافته آزمایش در شکل ۵ مقايسه شدهاند. ورق تغييرشكليافته آزمايشگاهي، لولاي یلاستیک مجاور مرزها و در امتداد خطوط مورب از گوشهها به مرکز را نشان می دهد که مربوط به مقاومت اتصال خمشی پلاستیک کمتر صفحه در این نواحی است. عکس ورق تغییرشکلیافته نشان میدهد که لبههایش در امتداد خطوط صفحه تغییر شکل یافته تحلیلی قرار دارند. از مقایسه عکس ورق که به صورت تجربی شکل گرفته و نمودار صفحه-ای که بهصورت تحلیلی، مشخص است که مطالعه تحلیلی انحراف موضعي كمترى را با تابع شكل فرض شده پيشبيني می کند. یک انحنای نسبتاً کم عمق از نمونه در ناحیه مرکزی با داشتن اثرات یکسان بر هر دو صفحه مثلثی تجربی و تحليلي ايجادشده است. اين موضوع نشان ميدهد كه مفهوم جابجایی مرکز جرم یک عامل مفید برای تجزیهوتحلیل اثر فشار بر شکل نهایی ورق است. مقایسه جابجایی مرکز جرم در جهت عرضی به انجام یک ارزیابی ارزشمند از روش مدلسازی تحلیلی کمک میکند؛ بنابراین جابجایی مرکز جرم مدلسازی تحلیلی و آزمایش در شکل ۶ نشان دادهشدهاند. تأثیر افزایش مقدار ضربه بر جابجایی مرکز جرم که بهصورت تجربی و تحلیلی اندازه گیری شده است،

نشاندهنده افزایش جابجایی با بزرگی ضربه است. جابجایی کوچکتر با صفحه ضخیمتر به دلیل قابلیت مصرف انرژی زیاد صفحه در برابر کشش است. روش تحلیلی، جابجایی مرکز جرم را برای مقایسه آزمایش بهخوبی پیشبینی می-کند. بااینوجود، جابجایی مرکز جرم به دلیل نرخ کرنش فرض شده، شرایط مرزی و تابع شکل، توسط مدل دستکم گرفتهشده است. بااینحال، توافق بین جابجاییهای پیشبینیشده و اندازهگیری شده رضایتبخش است و برای بقیه مطالعهها از آن بهره برده می شود.

شکل (۵): مقایسه پروفیل تغییرشکل ورق مثلثی و آزمایش شده

شکل (۶): مقایسه بین دادههای تجربی و روش تحلیلی

اعتبار سنجی روش تحلیلی کنونی، درک جابجایی مرکز جرم صفحه حین رویداد شکل دهی را بهبود می بخشد. جابجایی مرکز جرم پیشبینی شده و جابجایی مرکز جرم اندازه گیری شده رسم شدهاند. شکل ۷ نشان میدهد که برای همه ضخامتهای صفحه مثلثی کوچک، اثرات نرخ کرنش در پیشبینی نقش دارند، با دانستن اینکه بار ضربهای عموماً نرخ کرنش بسیار زیادی تولید میکند و خواص مکانیکی دینامیک صفحات با این نرخ کرنش زیاد تغییر میکند میتوان نتیجه گرفت که خیز دائمی با در نظر گرفتن نرخ کرنش کاهش می یابد و به نتایج تجربی همگرا می شود. از آنجاکه همه نقاط داده اساساً در سطح بین خطوط Y=X و Y=X+۰/۰۰۲ قرار دارند، روش انرژی قابل اعتماد است؛ اما پیشبینیهای روش انرژی کمی دستبالا است. این امر ممکن است به دلیل برخی از اثرات غیرخطی یا اثرات مرزی باشد که مدل ممکن است از شرایطی متفاوت ازآنچه در تنظيمات تجربي بود بهره ببرد.

شکل (۷): مقایسه بین جابجایی مرکز جرم روش تحلیلی و داده تجربی ورق مثلثی کلمپ شده در قاب کوچک

برای نشان دادن تأثیر ضخامت ورق مثلثی بر تغییرشکل نرمالشده مرکز جرم نتایج آزمایشگاهی و روش تحلیلی در شکل ۸ مقایسه شده است. درصد اعتماد برای معادله (۱۷)، ۹۵ درصد است- به این معنی است که احتمال زیادی وجود دارد که دادههای تجربی در رابطه پیشنهادی قرار بگیرند-این امر نشان میدهد که مدل تحلیلی پیشنهادی دارای دقت خوبی در پیشبینی جابجایی مرکز جرم صفحات مثلثی هنگامیکه انرژی الاستیک نسبت به انرژی کل کوچک است،

میباشد. دقت زمانی کاهش مییابد که انرژی کشسانی شامل بخش قابل توجهی از انرژی کل باشد. این امر به این دلیل است که نیروهای غشایی به طور عمده بر مقاومت محدوده تغییرشکل پلاستیک حکمفرما بوده و اثر نرخ کرنش می تواند به دلیل بارگذاری ضربه ای قابل توجه باشد. جالب توجه است که اثر نرخ کرنش، مقاومت ماده را افزایش می دهد که خیز دائمی کمتری را نتیجه می دهد. همچنین نتایج نشان می دهد که با افزایش ضخامت، تغییر مکان مرکز جرم کاهش می یابد. به نظر می رسد که اثرات عمده ضخامت مربوط به دو چیز هستند؛ ابتدا رژیم تغییر شکل را تغییر داده و سپس سطح تمرکز انرژی مصرفی صفحه را عوض می کنند.

شکل (۸): مقایسه بین جابجایی مرکز جرم روش تحلیلی و داده تجربی ورق مثلثی کلمپ شده

تغییرمکانهای مرکز جرم با ایمپالس برای ضخامتهای مختلف صفحه مثلثی همراه دادههای تجربی در شکل ۹ مقایسه شدهاند. شکل ۹ یک تطابق مناسب بین آزمایش و مدل مربوط به تنش جریان دینامیکی در کل صفحه را نشان میدهد. علاوه بر این نشاندهندهی دقت روش پیشبینی جابجایی مرکز جرم ورق است. پیشبینی مدل تحلیلی جابجایی مرکز جرم ورق است. پیشبینی مدل تحلیلی میدهد. یک دلیل غالب، نادیده گرفتن اثر الاستیک و فرض مواد کاملاً پلاستیک است. دلیل دیگر این فرض است که فشار پیک برابر با فشار عملیاتی است، اما در واقعیت، فشار حداکثر کوچکتر است. نتایج نشان میدهد که تغییرمکان مرکز جرم در ایمپالس ثابت با کاهش ضخامت، افزایش

شکل (۹): جابجایی مرکز جرم با ضربه برای ضخامتهای

مختلف ورق فولادی در مقایسه با دادههای تجربی

شکل (۱۰): جابجایی مرکز جرم با ضربه برای مقاومت تسلیم مختلف فولاد در مقایسه با دادههای تجربی

شکل ۱۱ تطابق خوبی را بین نتایج تجربی و پیشبینی مدل برای هر دو اندازه گیری نشان میدهد. روند خطی، برای هر دو اندازه فریم، کاهش تدریجی شیب را با افزایش ایمپالس نشان میدهد. این امر به دلیل نیروهای خمشی و غشایی صفحات است که بر توانایی آنها بر جلوگیری از تغییر شکل تأثیر میگذارند و پاسخهای دینامیکی مختلفی را تولید میکنند. شکل ۱۱ همچنین نشان میدهد که تغییر زیادی در جابجایی مرکز جرم برای شعاعهای مختلف دایره محاطشده وجود دارد که به این معنی است که برای صفحه مثلثی با اندازه بزرگتر، پاسخ دینامیکی بهبود می ابد؛ بنابراین، برای شکلدهی یک صفحه مثلثی برآمده با اندازه تزیر گتر باید انتخاب شود. به تغییرشکل پلاستیک تبدیل کنند و تغییرشکل زیادی را سبب شوند. روند کلی در نتایج یک روند غیرخطی بود که با کاهش تدریجی گرادیان با ایمپالس همراه بود و منجر شد که صفحات نازکتر رفتار غیرخطیتری را نشان دهند. در اینجا، مدل تحلیلی برای مطالعه تغییرشکل و انرژی مصرفى صفحات مثلثى فولادى تحت تأثير پارامترهاى مختلف، مانند مقاومت تسليم، مساحت ناحيه بدون يوشش، مدتزمان ضربه و تیزی گوشههای گرد مورداستفاده قرار می گیرد. یک مطالعه پارامتری برای پیشبینی تأثیر مقاومت تسلیم بر پاسخ تغییرشکل صفحه مثلثی انجامشده است. شکل ۱۰ نشاندهنده پیشبینی تحلیلی جابجایی مرکز جرم صفحات مثلثی با ضخامتهای مختلف ورق و مقادیر مختلف مقاومت تسلیم در برابر ضربه است. افزایش جابجایی مرکز جرم با افزایش ایمپالس با مشاهده فاز پلاستیک مطابقت دارد. لولاهایی که در امتداد لبهها گستردهاند مبین ورود به فاز پلاستیک هستند. شکل ۱۰ نشان میدهد که تغییر شکل پلاستیک نمونه رابطه تقریباً خطی با ایمپالس دارد. نتیجه اینکه، انرژی جنبشی تبدیل شده به کار پلاستیک ثابت است. نتایج مربوط به صفحه مثلثی بزرگ نیز نشان میدهد که جابجایی مرکز جرم با کاهش ضخامت صفحه افزایش مىيابد. اين نشان مىدهد كه اثر كشش قابل توجه است و تغییرشکل کششی بزرگی ایجاد میشود که درنهایت منجر به کار پلاستیک بزرگتر تغییرشکل غشایی نسبت به تغییرشکل خمشی میشود. نتایج روش انرژی نشان میدهند که برای ضخامت یکسان، اگر مقدار استحکام تسلیم کاهش يابد، استحكام نمونه كاهش مىيابد؛ بنابراين، تنش تسليم ورق فولاد نرم مىتواند بەعنوان پارامترى براى ارزيابى کارایی عملکرد دینامیکی نمونه مورداستفاده قرار گیرد. این بدان معنی است که هر چه مقاومت تسلیم نمونه کوچکتر باشد، انرژی بیشتری به تغییرشکل پلاستیک تبدیل می شود که منجر به افزایش پتانسیل تغییر شکل ورق می شود.

جابجایی مرکز جرم با ایمپالس برای شعاعهای متفاوت دایره محاطشده در یک صفحه مثلثی متساویالاضلاع در شکل ۱۱ نشان دادهشده است. تمام نقاط دادهها بر روی یک منحنی قابل پخش هستند و منجر به مطالعه مقایسهای بین دادههای آزمایشگاهی و نتایج روش انرژی شده است.

۵- نتیجهگیری

یک مدل تحلیلی توسعهیافته در چارچوب روش انرژی ارائه شد که قادر به مدلسازی پاسخ صفحات فولادی مثلثی تحت بارگذاری ضربهای یکنواخت برای محدوده وسیعی از ضخامتهای ورق و ایمپالس بود. جابجایی مرکز جرم پیشبینی شده به صورت تحلیلی به خوبی با داده های تجربی مطابقت داشت. با در نظر گرفتن حساسیت نرخ کرنش، تأثیر سطح بدون يوشش صفحه بر ياسخ ديناميكي صفحات بارگذاری شده مورد ارزیابی قرار گرفت. مطالعات پارامتری مدل تحلیلی نشان داد که تغییر شکل ورق می تواند با کاهش تنش تسليم يا افزايش سطح بدون پوشش نمونه افزايش یابد. مطالعات یارامتری همچنین نشان دادند که گوشههای گردشده صفحه مثلثى بايد بهعنوان يک عامل كليدى مؤثر بر انرژی مصرفی و افزایش تغییرشکل صفحه برای ایجاد یک ساختار بسیار برآمده، به شایستگی انتخاب شوند. عامل کلیدی دیگری که شدت انفجار را تحت تأثیر قرار داد، مدتزمان ضربه بود که توسط مطالعه پارامتری نیز موردبررسی قرار گرفت. مطالعه پارامتری نشان داد که هرچه مدتزمان ايميالس كوتاهتر باشد، تغييرشكل صفحه بيشتر خواهد بود. تمام این پیشبینیها، روش انرژی را بهعنوان یک ابزار ساده و قدرتمند برای ارزیابی تغییر شکل دینامیکی صفحات مثلثی تحت بارگذاری انفجار با توزیع یکنواخت اثبات کردند.

8- مراجع

[1] Abrahamsen BC, Alsos HS, Aune V, Fagerholt E, Faltinsen OM, Hellan Ø. Hydroplastic response of a square plate due to impact on calm water. Physics of Fluids. 2020;32(8):082103.

[2] Karnesky J, Damazo J, Chow-Yee K, Rusinek A, Shepherd JE. Plastic deformation due to reflected detonation. International Journal of Solids and Structures. 2013;50(1):97-110.

[3] Lepikhin P, Romashchenko V, Beiner O. Theoretical investigation of fracture in stress waves of anisotropic cylinder under internal explosion. Strength of Materials. 2016;48(5):615-31.

[4] Zhang X, Wei H, Zhou L, Cai X, Deiterding R. Relationship of flame propagation and combustion mode transition of end-gas based on pressure

شکل (۱۱): جابجایی مرکز جرم با ضربه برای شعاعهای مختلف دایره احاطهشده توسط اضلاع مثلث در مقایسه با دادههای تجربی

بارهای ضربهای مختلف موجب جابجایی مرکز جرم با ایمپالس میشود که برای مقادیر مختلف α جابجایی مرکز جرم با ایمپالس مطابق شکل **۲۱ تغ**ییر میکند. برای اعتبارسنجی دقت مدل، دادههای تجربی نیز رسم شدهاند. نتایج نشان میدهند که تطابق خوبی بین آزمایش و مدل وجود دارد و افزایش قابلتوجهی در جابجایی مرکز جرم با افزایش مقدار ضربه رخ میدهد. افزایش قابلتوجه در جابجایی مرکز جرم مطابق با افزایش تغییرشکل پلاستیک مربوط به فاصله بیشتر مرکز صفحه از مرزها می باشد. واضح است که تیزی گوشه گرد صفحه مثلثی تأثیر مهمی بر تغییرشکل و مشخصه مصرف انرژی صفحه تحت بارهای شوک دارد.

wave in confined space. Combustion and Flame. 2020;214:371-86.

[5] Trelat S ,Sochet I, Autrusson B, Cheval K, Loiseau O. Impact of a shock wave on a structure on explosion at altitude. Journal of Loss Prevention in the Process Industries. 2007;20(4-6):509-16.

[6] Honda A, Suzuki M. Sheet metal forming by using gas imploding detonation. Journal of Materials Processing Technology. 1999;85(1-3):198-203.

[7] Babaei H, Mirzababaie Mostofi T, Alitavoli M. Experimental investigation and analytical modelling for forming of circular-clamped plates by using gases mixture detonation. Proceedings of the Institution of Mechanical Engineers, Part C: Journal of Mechanical Engineering Science. 2020;234(5):1102-11.

[8] Mirzababaie Mostofi T, Babaei H, Alitavoli M. Experimental and theoretical study on large ductile transverse deformations of rectangular plates subjected to shock load due to gas mixture detonation. Strain. 2017;53(4):e12235.

[9] Babaei H, Darvizeh A. Analytical study of plastic deformation of clamped circular plates subjected to impulsive loading. Journal of Mechanics of Materials and Structures. 2012;7(4):309-22.

[10] Babaei H, Mirzababaie Mostofi T, Alitavoli M. Experimental and theoretical study of large deformation of rectangular plates subjected to water hammer shock loading. Proceedings of the Institution of Mechanical Engineers, Part E: Journal of Process Mechanical Engineering. 2017;231(3):490-6.

[11] Babaei H, Mostofi TM, Alitavoli M. Experimental and analytical investigation into large ductile transverse deformation of monolithic and multi-layered metallic square targets struck normally by rigid spherical projectile. Thin-Walled Structures. 2016;107:257-65.

[12] Mostofi TM, Babaei H, Alitavoli M. Theoretical analysis on the effect of uniform and localized impulsive loading on the dynamic plastic behaviour of fully clamped thin quadrangular plates. Thin-Walled Structures. 2016;109:367-76.

Journal of Aerospace Mechanics

DOR: 20.1001.1.26455323.1401.18.3.4.6

Analytical Modeling of Triangular Plate Deflection under Gaseous Detonation Loading

Mojtaba Haghgoo¹, Hashem Babaei², Tohid Mirzababaie Mostofi³

¹ Ph.D. Student, Faculty of Mechanical Engineering, University of Guilan, Rasht, Iran

² Associate Professor, Faculty of Mechanical Engineering, University of Guilan, Rasht, Iran

³Assistant Professor, Faculty of Mechanical Engineering, University of Eyvanekey, Eyvanekey, Iran

HIGHLIGHTS

- Reduction of center of mass displacement with the increase of plate thickness
- Increase of the plate deformation with the increase in plate's exposed area
- Good agreement of energy method prediction with experimental data

ARTICLE INFO

Article history: Article Type: Research paper Received: 5 April 2022 Received in revised form: 23 April 2022 Accepted: 8 May 2022 Available online: 28 June 2022 *Correspondence: ghbabaei@guilan.ac.ir How to cite this article:

M. Haghgoo, H. Babaei, T.M. Mostofi. Analytical modeling of triangular plate deflection under gaseous detonation loading. Journal of Aerospace Mechanics. 2022; 18(3):41-52.

Keywords: Triangular plate Gaseous detonation Analytical modeling

Energy method

GRAPHICAL ABSTRACT

Aerospace

$A \ B \ S \ T \ R \ A \ C \ T$

The response of thin steel plates subjected to gaseous mixture detonation loading is investigated analytically to determine the possible permanent deformation of center of steel plates clamped in triangular clamping frames. Deformation profiles of plates with different thicknesses under various pre-detonation pressures are investigated which shows large plastic deformations with the maximum deformation happening at the center of mass of the triangular plate. By adopting an energy method approach developed earlier for circular plates, and incorporating a newly developed condition, upper bounds are obtained for the center of mass deformation of the triangular plate. Besides, some important parameters, including plate thickness and yield strength were studied to show the exposed area effect on the deformation profile. The results from analytical studies demonstrate a good agreement compared with experiments and show that the center of mass displacement decreases greatly with involving thicker plate and strain rate influence. Energy method as a useful tool reveals that that midpoint deflection was decreased by the smaller size of the exposed area of the plate.

^{*} Copyrights for this article are retained by the author(s) with publishing rights granted to Imam Hossein University Press. The content of this article is subject to the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY-NC 4.0) License. For more information, please visit https://www.creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.